МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА (СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)



Міжнародна науково-практична конференція

АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА: ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ

Сучасний розвиток ветеринарної медицини

14 вересня 2026 року

Біла Церква
2026

УДК 636.09'06

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.
Варченко О.М., д-р екон. наук.
Скиба В.В., д-р с.-г. наук.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук.
Крауютієне І., д-р філософії.
Мамедова К.Х., д-р філософії.
Царенко Т.М., канд. вет. наук.
Козій Н.В., канд. вет. наук.
Василенко О.І., д-р філософії.
Мостипан О.В., відповідальний секретар.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.,** начальник редакційно-видавничого відділу.

Сучасний розвиток ветеринарної медицини: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 14 вересня 2026 р. Білоцерківський НАУ. 108 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

©БНАУ

процесі прощупування таких ділянок злегка проявлялась крепітація.

Суть атипової інтерстиціальної емфіземи заключається в тому, що під впливом одного або кількох чинників, які через кров заносяться до паренхіми легень негативно впливають на альвеоли з порушенням їх цільності. В процесі вдихання повітря через такі дефекти проникає в між часткову пухку сполучну тканину легеневих часточок і поступово накопичується у вигляді різних розмірів міхурців. Накопичення таких міхурців у великій кількості стискує альвеоли, що зменшує площу газообміну в легенях і просочуючі обумовлює гостру легеневу недостатність, асфіксію і загибель тварини.

Патолого-анатомічне дослідження трупів загиблих бичків або вимушений їх забій дають підстави діагностувати цю хворобу. Трупи тварин з ознаками доброї вгодованості, трупне заклякання слабо виражене. В підшкірній клітковині шиї, грудної стінки, вздовж хребта виявляють ділянки емфіземи. Кровоносні судини венозного русла добре наповнені на згорнутою або слабо згорнутою венозною кров'ю. Легені збільшені, гострий край їх заокруглений, еластичні, сірого або металічно-сталевого забарвлення і пронизані множинними міхурцями різних розмірів, розташованих в інтерстиціальній (між частковій) сполучній тканині. На розрізі вони сухуваті, малюнок слабо виражений. Серце збільшене за рахунок розширення правої половини, кровонаповнене. Печінка темно-червона, пружної консистенції, на розрізі вона волога, кровонаповнена, малюнок дещо стертий. Нирки темно-червоно-коричневі, на розрізі мозкова речовина темно-червона, малюнок злегка згладжений. В інших органах патолого-анатомічні зміни малопомітні.

Діагноз на атипову інтерстиціальну емфізему у бичків на відгодівлі встановлюють на підставі анамнезу умов утримання і годівлі тварин, епізоотичної ситуації, клінічних проявів хвороби і результатів розтину. Досвідчені лікарі, які зустрічались з цією хворобою, встановлюють діагноз за клінічними ознаками і терміново відправляють хворих на забій.

Таким чином характерним для атипової інтерстиціальної емфіземи є розвиток гострої легеневої недостатності, обумовленої порушенням цілості альвеол і проникненням повітря в інтерстиціальну сполучну тканину і здавлювання альвеол та порушенням газообміну.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Клінічна діагностика хвороб тварин / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін.; за ред. В.І. Левченка і В.М. Безуха. Біла Церква, 2017. 544 с.

2. Патологічна фізіологія: курс лекцій для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної форми навчання за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина» / І.О. Жукова, О.С. Кочевенко, О.М. Бобрицька, Л.А. Водоп'янова, Ю.О. Моісеєнко. Електрон. дані. Х.: ДБТУ, 2025. 230 с.

УДК 619:579.62:636.92

ТИШКІВСЬКА Н.В.[1,2], канд. вет. наук, **ТИШКІВСЬКИЙ М.Я.[2],** канд. вет. наук
[1]ДП "КИЇВОБЛСТАНДАРТМЕТРОЛОГІЯ", [2]Білоцерківський національний аграрний університет

БАКТЕРІОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ РЕСПІРАТОРНИХ ПАТОГЕНІВ У КРОЛІВ РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП

Проведено бактеріологічний моніторинг респіраторних патогенів у кролів різних вікових груп промислового господарства з підвищеним рівнем загибелі молодняку. Встановлено циркуляцію *Pasteurella multocida, Bordetella bronchiseptica* та *Bordetella hinzii* до настання вікового періоду найбільш інтенсивного падежу. Виявлення *P. multocida* вже у 27-добових кролів свідчить про ранній контакт молодняку зі збудником.

Ключові слова: кролі, *Pasteurella multocida, Bordetella bronchiseptica, Bordetella hinzii*, респіраторні патогени, бактеріологічний моніторинг.

TYSHKIVSKA N.[1,2], candidate of veterinary sciences, **TYSHKIVSKYI M.Ya.[2],** candidate of veterinary sciences
[1]SE "KYIVOBLSTANDARTMETROLOGY", [2]Bila Tserkva National Agrarian University

BACTERIOLOGICAL MONITORING OF RESPIRATORY PATHOGENS IN RABBITS

OF DIFFERENT AGE GROUPS

Bacteriological monitoring of respiratory pathogens was performed in rabbits of different age groups from a commercial farm with increased mortality in young rabbits. *Pasteurella multocida*, *Bordetella bronchiseptica*, and *Bordetella hinzii* were detected before the age period associated with the highest mortality. Detection of *P. multocida* in 27-day-old rabbits indicates early exposure of young rabbits to the pathogen.

Keywords: rabbits, *Pasteurella multocida*, *Bordetella bronchiseptica*, *Bordetella hinzii*, respiratory pathogens, bacteriological monitoring.

Бактеріальні респіраторні інфекції є важливою проблемою промислового кролівництва, оскільки можуть перебігати субклінічно та спричиняти захворюваність і загибель молодняку. Особливе значення має раннє виявлення потенційних збудників та визначення їх антимікробної чутливості, що дає змогу своєчасно обґрунтувати заходи контролю інфекцій у господарстві.

Мета роботи – провести бактеріологічний моніторинг респіраторних патогенів у кролів різних вікових груп та встановити особливості їх циркуляції у період, що передує найбільш інтенсивному падежу молодняку.

Матеріали та методи. Підставою для проведення дослідження було підвищення рівня загибелі молодняку кролів у промисловому господарстві, найбільш виражене у віці 55–65 діб, за відсутності характерних клінічних ознак у період, що передував загибелі. З метою встановлення можливих бактеріальних чинників та оцінки вікових особливостей їх циркуляції проведено діагностичний забій 9 клінічно здорових кролів трьох вікових груп: 27, 41 та 48 діб — по три тварини у кожній групі. Під час патологоанатомічного дослідження відбирали зразки легень, печінки та лімфатичних вузлів для бактеріологічного дослідження. Однакові органи, відібрані від тварин однієї вікової групи, об'єднували в одну пробу та досліджували окремо від матеріалу інших вікових груп. Бактеріологічне дослідження передбачало виділення та кількісний облік мікроорганізмів з подальшою видовою ідентифікацією отриманих ізолятів.

Результати дослідження. Для встановлення причини загибелі молодняку кролів на першому етапі було проведено патологоанатомічне дослідження загиблих тварин. За результатами розтину встановлено, що найбільш виражені патологічні зміни локалізувалися в органах дихальної системи. У легенях виявляли ознаки пневмонії, набряк, вогнищеві крововиливи та ділянки ателектазу; в окремих тварин реєстрували плеврит і серозно-катаральний риніт. Також спостерігали кровонаповнення печінки, набряк селезінки та нирок. Виявлений комплекс змін дозволив припустити можливу участь бактеріальних респіраторних патогенів у розвитку патологічного процесу та визначив подальший напрям лабораторних досліджень.

З огляду на те, що найбільший рівень загибелі у господарстві реєстрували у кролів віком 55–65 діб, наступним етапом роботи було з’ясування, на якому етапі вирощування молодняку відбувається поява та подальша циркуляція потенційних бактеріальних патогенів до розвитку клінічно вираженого захворювання. З цією метою проведено бактеріологічне дослідження клінічно здорових кролів трьох вікових груп – 27, 41 та 48 діб, тобто тварин, відібраних до періоду найбільш інтенсивного падежу.

У кролів 27-добового віку *Pasteurella multocida* була виділено з легень, печінки та лімфатичних вузлів у кількості 10^3 КУО. У 41-добових кролів із досліджуваного матеріалу виділено *Bordetella bronchiseptica* у кількості $<10^3$ КУО. У кролів 48-добового віку повторно виявлено *P. multocida,* кількість якої у легенях, печінці та лімфатичних вузлах становила 10^5 КУО; у легенях також виявлено *Bordetella hinzii* у кількості $<10^3$ КУО.

Отримані результати свідчать, що потенційні респіраторні патогени циркулювали серед молодняку ще до настання вікового періоду найбільш інтенсивного падежу. Виявлення *P. multocida* у кролів уже у 27-добовому віці вказує на ранній контакт тварин зі збудником. При цьому виділення мікроорганізму не лише з легень, а й із печінки та лімфатичних вузлів може свідчити про поширення бактеріального процесу за межі верхніх дихальних шляхів.

У 41-добовому віці домінуючим ізолятом була *B. bronchiseptica*, тоді як у 48-добових кролів повторно виявлено *P. multocida*, причому кількісний показник її виділення становив 10^5 КУО порівняно з 10^3 КУО у досліджуваному матеріалі 27-добових тварин. Така динаміка може свідчити про активізацію бактеріального процесу в післявідлучний період, що передує встановленому в господарстві піку загибелі молодняку у 55–65-добовому віці.

Встановлена вікова відмінність кількісного виділення *P. multocida* може свідчити про посилення її циркуляції у поголів'ї в період, що передує найбільш інтенсивному падежу молодняку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Iorgoni V., Stanga L., Nistor P. [et al.]. Clinical, pathological, and antimicrobial characteristics of *Pasteurella multocida* infections in extensively reared rabbits in Western Romania. Veterinary Sciences. 2026. Vol. 13, No. 5. DOI:10.3390/vetsci13050485.

2. Yang W., Li M., Zhang C., Zhang X., Guo M., Wu Y. Pathogenicity, colonization, and innate immune response to *Pasteurella multocida* in rabbits. BMC Veterinary Research. 2022. Vol. 18. DOI:10.1186/s12917-022-03517-9.

3. Schwarz J., Schädler J., Albini S. [et al.]. Health, performance and use of medication in professional Swiss meat rabbit production. Schweizer Archiv für Tierheilkunde. 2021. Vol. 164, No. 10. P. 623–634. DOI:10.17236/sat00317.

УДК 619:616.955.132:639.3

ДЖМІЛЬ В.І., канд. вет. наук, **ЛЯСОТА В.П.,** д-р вет. наук, **ГОНЧАРЕНКО В.П.,** канд. вет, наук, **АНТІПОВ А.А.,** канд. вет, наук
Білоцерківський національний аграрний університет

МОНІТОРИНГ УРАЖЕННЯ РІЗНОВІКОВИХ ГРУП КОРОПА, ЩО ВИРОЩУЮТЬСЯ ЗА УМОВ СТАВКОВОГО РИБНИЦЬКОГО ГОСПОДАРСТВА КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ СТЬОЖКОВИМ ГЕЛЬМІНТОМ CARYOPHYLLAEUS.

Наведено результати дослідження різновікових груп коропів, що вирощуються в ставках різних категорій рибницького господарства Білоцерківського району Київської області щодо ураження стьожковим гельмінтом Caryophyllaeus.

Ключові слова: риба, коропи, цьоголітки, дволітки, трилітки, рибницькі господарства, ставок**,** паразити, екстенсивність інвазії, інтенсивність інвазії.

DZHMIL V.I., candidate of veterinary sciences, **LYASOTA V.P.,** doctor of veterinary sciences, **GONCHARENKO V.P.,** candidate of veterinary sciences, **ANTIPOV A.A.,** candidate of veterinary sciences
Bila Tserkva National Agrarian University

MONITORING OF CARYOPHYLLAEUS TAPEWORM INFESTATION IN CARP OF VARIOUS AGE GROUPS REARED IN A POND FISH FARM IN THE KYIV REGION

The results are presented of a study on the infestation by the tapeworm Caryophyllaeus in carp of various age groups raised in ponds across different categories of fish farms in the Bila Tserkva district of the Kyiv region.

Keywords: fish, carp, young-of-the-year, two-year-olds, three-year-olds, fish farms, pond, parasites, prevalence of infection, intensity of infection.

Тваринництво в тому числі рибництво є одним з важливих напрямків сільського господарства України, що сприяє забезпеченню населення смачними та повноцінними продуктами харчування. Рибництво в Україні має значні переваги перед рибництвом інших країн завдяки сприятливим природно-кліматичним умовам. Проте є певні проблеми пов’язані зі зміною клімату, які проявляються недостатньою кількістю води у ставках за рахунок зменшення атмосферних опадів в зимовий та інші періоди року.

В рибницьких господарствах вирощують різноманітні прісноводні риби такі, як короп, карась, білий, строкатий товстолобики та їх гібриди, чорний та білий амури, деякі осетрові